

The Australian Esperantist

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)
Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Subscription to A.E.A. \$20
(Individual, Club & Federation)
Additional Family Member \$5
Pensioners & Full-time Students
pay a minimum of \$10.

REDAKCIO: "Esperanto", Box 2122T., G.P.O. Melbourne 3001, Australia.
Prezidanto: R. L. HARRY, AC, CBE, 8 Tennyson Crescent, Forre: t, A.C.T. 2603
Sekretario: Sino M. Ellyard, Post Office Box 48, Jamison Centre, A.C.T., 2614
Kasisto: S-ro S. Ellyard, Post Office Box 48, Jamison Centre, A.C.T., 2614.
A.E.A. Libro-Servo: S-ro T. Elliott, P.O. Box 230, Matraville, N.S.W., 2036
Korespondaj Kursoj: S-ro J. Moore, 7 Pelican Street, Emu Park, Queensland, 4702

N-ro 201 (281)

MELBOURNE

Novembro, 1982

LA HISTORIO DE "WALTZING MATILDA"

Aŭstralianoj multe argumentas inter si pri la originala formo kaj muziko de la konata kanto "Waltzing Matilda". (Valsi Matilda) Jen estas resumo de la historio, kiel donita en la libro "Waltzing Matilda" fare de Pro Hart; verko en kiu la historian fonon skizas Graham Jenkin.

La sceno estas Dagworth Station (Brutbieno) apud Winton en Kvinslando, frue en la jaro 1895. Estis periodo de financa malfacilo, kiam vaguloj kaj "sunsubuloj" multnombriis en la Aŭstralia veprejo. Tiuj, sunsubuloj, estis senlaboremaj vaguloj, tiel nomitaj ĉar ili alvenis al biendomoj je sunsuburo, kiam estis jam tro malfrue por labori interŝanĝe por vespermanĝo.

La esprimo "Waltzing Matilda", jam estis uzata en tiu parto de Aŭstralio, kaj eble ankaŭ en aliaj regionoj. Ĝi devenis de la multaj Germanoj kiuj migris al Aŭstralio en la jardeko 1830-40, al kiuj la esprimo "waltzen" estis germana slango por "vagadi". Matilde estis kromnomo por ina kamarado, kaj precipe aludis al virinoj de dubinda karaktero, kiuj vizitadis la soldatajn tendarojn. Soldatoj uzis la nomon por signifi la volvitajn paltojn, kiujn ili

devas porti; kaj metiistoj ankaŭ aludis al siaj ŝakoj de iloj per la nomo Matilde. Ne mirige estas, ke, kiam tiuj Germanaj enmigrintoj vidis la Aŭstraliajn ŝaftondistojn kaj vagulojn piedirantaj kun siaj volvaĵoj surdorse, ili diris, ke tiuj estis "waltzen" kun siaj Matildaj.

La estiĝo de la kanto koncernas la familion Macpherson, kaj Banjo Paterson, kiu tiam estis skribisto por "The Bulletin". Ewan Macpherson aĉetis la brutbienon "Dagworth" kaj ĝin okupis kun siaj filoj, dum liaj edzino kaj filinoj restis en Melburno. Dum Aprilo, 1894, du el la filinoj ĉeestis la ĉiujaran vetkuradon ĉe Warrnambool, kie la loka muzikistaro ludis viglan pecon, "Craigielee March". Tiu tiel impresis al Kristina Macpherson, ke ŝi parkeris ĝin, kaj ofte ĝin ludis per aŭtoharpo, muzikilo simila al citro.

Baldaŭ poste, la patrino mortis, kaj la tuta familio sin establis ĉe Dagworth. Estis periodo de malprospero. La valoro de farm-produktaroj falis; la vendado de lano malmulte profitis; bankoj malsukcesis kaj devis fermi siajn pordojn; bienestroj ne povis dungi laborantojn, kaj el tiaj malfaciloj ŝprucis tiu sento de kamaradeco, kiu ankoraŭ estas parto

de la Aŭstralia vivmaniero. Tiam okazis, ke laborantoj multe translokiĝis, moviĝante de bieno al bieno, serĉante laboron. Saftondisto fariĝas nur vagulo kiam li piediras trans la kamparo por serĉi manĝaĵojn kaj laboron.

Estas tradicie, en la vasta interno de Aŭstralio, provizi al vaguloj mangajaĵojn rekompense por laboro. La sunsubuloj, tamen, ruze evitis laboron, kaj tial ofte mankis al ili la kutima gastama bonvenigo de la bienanoj. Vagulo, al kiu oni rifuzis mangajaĵojn, ofte buĉus ŝafon, lasante la restaĵojn en facile vidota loko, nur pro spito kontraŭ la bienestro. Same defie ili volonte bruligis farmtenejojn kaj fojnstakojn.

Guste tiel okazis ĉe Dagworth, kaj tri rajdpolicanojn oni devis alvoki. Nelonge antaŭe, vagulo estis trovita, droninta en apuda bilabongo (akvoŝlufo). Baldaŭ poste, kiam ankoraŭ ĉirkaŭflugis tiuj novaĵoj kaj onidiroj, Paterson feris ĉe najbara bieno. Kompreneble, li surpaserigis la aferon, kaj, aŭdinte la muzikon, kiun Kristina ankoraŭ ludis, li ritme akordigis la vortojn al la iomete ŝanĝita, sed tamen ankoraŭ rekonebla "Craigielee March".

Nun, la komploto pli densiĝas! La kanto ĉirkaŭflugis la Winton-an regionon tiel rapide kiel antaŭe flugis la onidiroj, kaj baldaŭ ĉiuj ĝin kantis, ĉiu laŭ sia propra orelo, ĉar mankis skribita muziko. Eĉ hodiaŭ oni povas aŭdi komenton: "Mia avo ofte fajfis "Waltzing Matilda", tamen lia melodio malsamis de la nunkonata, aŭ la Kvinslanda versio".

Tiel naskiĝis la argumento pri la ĝusta versio de nia kanto. La disputado pligrandigis pro tio, ke Banjo Paterson ne eldonis la kanton ĝis multe pli poste. Li, tiutempe, kolektis kanzonojn de la Aŭstralia veprejo, kaj li ne povis tiel klasi "Matildan", ĉar ĝi estis kanzono verkita por difinita melodio. Tial, li ne povis enmeti ĝin en "The Man from Snowy River, and other Verses", kiuj estis vepreaj poemoj por parolado. Same, kiam li eldonis "Old Bush Songs" en 1905, li ne povis enmeti "Matildan" ĉar ĝi estis nova kanto.

Paterson vendis la vortojn al eldonejo, "Angus kaj Robertson", en 1903. Ili, ramjare, revendis al Ingliš kaj Komp., komercistoj pri teo. Tiuj ĝin uzis por antaŭ-eniĝi vendadon de la teo. Ĉiu pakato, komerce nomita "Gamelo da Teo", surhavis la vortojn de la kanto.

Venis al la te-vendistoj inundo da petoj por la muziko, kiu estis konata perorele, sed kiu ĝis tiam neniam estis skribita. La edzino de unu el la komercistoj, Marie Cowan, skribis la muzikon. Ŝi neniam pretendis, ke la melodio estis ŝia, ŝi simple skribis la notojn de la plej konata versio de tiu tempo; tamen, poste, la eldonistoj nomis ĝin "la 'Marie-Cowan'-versio".

La alia melodio ankaŭ naskiĝis en Kvinslando, kaj ĝi nuntempe estas nomita la "Kvinslanda versio", kio aldonas al la konfuzo. La Kvinslanda versio, oni diras, devenis de vepreĵano, kiu havis la vortojn sur sia te-pakajo, sed ne konante la melodion, faris propran laŭ sia gusto. Tial, tiu versio havas pli efikan etoson de popola-kanto, ol la unua, kaj multaj opinias, ke ĝi estas la originala.

Strange, la Kvinslanda versio retenas la originalajn vortojn de Paterson, dum, al la "Craigielee" adaptaĵo de Kristina Macpherson, la vortojn Paterson iom alĝustigis al la muziko.

Dum 1917 Paterson fine eldonis "Waltzing Matilda" en "Saltbush Bill, J.P. and other Verses". Kiam la soldatoj revenis de la unua monda milito, kantante "Waltzing Matilda", Paterson diris: "Tiun kanton mi vendis por £5, sed, aŭdante ĝin tiel kantatan, oni volonte pagus milionon".

Jen la historio de la amata kanto, kaj de la konkurso inter la versioj. Nuntempe, oni kelkfoje unuigas ambaŭ, kantante la strofojn laŭ la konata maniero, kaj la rekantaĵon laŭ la Kvinslanda. Provu tion mem.

(El la angla tradukita kaj resumita de Audrey Bruton, Castlemaine, Vik.)

Instruisto: "Verku traktaĵojn pri la malutila efiko de oleo sur fiŝojn".

Lernanto: "Mia patrino malfermis ladskatolon da sardinoj; ĝi estis plena de oleo kaj ĉiuj fiŝoj estis mortintaj." (NZE 426).

Gentileco: — Ĉiu mallaŭdas vin pro via kruda malgentileco!

—Surfaca opinio! Mi ĉiam lasas la virinojn eniri antaŭ mi ĉe la dentkuracisto. ('Hungara Vivo', 1/82).

D-ro Arthur Baur en "Svisa Radio Internacia"

SWISSAIR KVINDEKJARA

La 26-a de marto 1981 estis grava jubilea dato, ĉar ĝi estis la 50-a naskiĝtago de la svisa flugkompanio SWISSAIR. Tiu entrepreno estis unu el la plej sukcesaj en la svisa ekonomia historio. Ĝi transportas en unu jaro pli da pasaĝeroj ol Svislando havas enloĝantojn, entute sep milionojn; ĝi faras en unu jaro 80,000 flugojn kaj havas 16,000 dungitojn. Ĝi posedas 50 aviadilojn de la plej modernaj tipoj kaj jam mendis 27 novajn. Tiuj aeroplanoj flugas al ĉiuj kontinentoj, escepte Aŭstralio, kaj la longeco de la tuta reto mezuras 280,000 kilometrojn, t.e. sepfoje ĉirkaŭ la mondon. Regule SWISSAIR rikoltas la epiteton "plej ŝatata fluglinio de la mondo". Flugante kaj babilante kun eksterlandanoj mi aŭdis ilin diri: "Se mi povas libere elekti, mi ĉiam preferas SWISSAIR".

Kiel povis okazi, ke malgranda lando kiel Svislando povis akiri tiel elstaran pozicion en la granda konkurenco de la flugmerkato? Okaze de la jubileo aperis libro de la konata svisa aŭtoro Lorenz Stucki pri SWISSAIR, en kiu li provas respondi tiun demandon. Li havas tri respondojn. Unue la pilotoj kaj oficistoj, kiuj post la milito restarigis SWISSAIR, estis forte influitaj de la militservo, en kiu ili lernis disciplinon kaj malegoisme plenumitan respondecon: due SWISSAIR profitis de la alta nivelo de la svisa gastigado, tipa por lando kun tiel malnova turisma tradicio kiel Svisio, kio forte influis la personan traktadon de la pasaĝeroj fare de la stevardinoj. Ne estas hazardo, ke SWISSAIR estis la unua flugkompanio, kiu enkondukis stevardinojn jam en 1934. Trie por la svisoj internaciaj rilatoj estas io memkomprenebla, dank' al la geografia situo de ilia lando meze de Eŭropo, kaj same la poligloteco estas io, kies neceseco oni ne bezonas substreki ĉe junaj homoj, kiuj volas fari karieron en translima entrepreno. Post tio Lorenz Stucki nomas ankaŭ ion, kio eble estas eĉ pli grava ol ĉio alia, la sindonemo de la dungitoj de SWISSAIR al sia entrepreno. Li diras, ke ion similan li renkontis nur en Japanio, kie

la oficistoj de entrepreno sentas sin kiel ĝiaj infanoj kaj la estroj kiel ĝiaj patroj. Tiu familia sento, kiu kaŭzas, ke ĉiu sentas sin respondeca por sia entrepreno, sentas sin ankaŭ protektita en ĝi, estas tiel forta, ke ĝi ne nur ĉirkaŭbrakas la svisajn oficistojn, sed ankaŭ la eksterlandajn. En la alilandaj kaj kompreneble ankaŭ transoceanaj oficejoj de SWISSAIR ankaŭ la nesvisaj oficistoj, kiuj estas tie la plimulto, havas tiun senton de sindonemo al sia entrepreno. Aparte interese estas, ke tio eĉ koncernas usonajn oficistojn, tute kontraŭe al la amerika tradicio, kie la "job" estas io tre malintima, nepersona, tiel ke oni tie ankaŭ tre rapide eksigas aŭ estas eksigita de firmao.

Jen mi rakontis al vi la historion pri la sukceso de SWISSAIR, sed nun mi volas reiri al la komenco, kaj vi tuj vidos, ke la evoluo ne estis senĉesa vico de triumfoj. La fondiĝo de SWISSAIR estis efektive sekvo de mizera stato de la flugtrafiko. En la dudekaj jaroj funkciis diversaj svisaj flugkompanioj sed neniu prosperis. Plej gravaj estis "Balair", fondita 1925 en Basel kaj "Ad Astra", fondita en 1919 en Zurich. "Balair" havis tre kapablan direktoron Balz Zimmermann kaj Ad Astra ne kapablan direktoron, sed brilan ĉefon, nome Walter Mittelholzer. Li faris pionirajn flugojn, ekzemple al Afriko kaj tre popularigis la flugadon en la svisa popolo. Felice Zimmermann kaj Mittelholzer estis personaj amikoj, kaj kiam ili unuiĝis siajn du flugkompaniojn antaŭ 50 jaroj, donante al ĝi la promesplanan nomon SWISSAIR, la premisoj por fruktdona evoluo estis kreitaj malgraŭ la tiama mizeraj ekonomiaj kondiĉoj.

Zimmermann kreis rapidflugon de Zurich al Munkeno kaj Vieno per sensacia usona aviadilo "Lockheed Orion", kiu flugis kun rapideco de 270 km/h. La sukceso de la linio estis enorma. Aliaj bone funkciantaj linioj sekvis, sed evidente kompare al hodiaŭ SWISSAIR estis ankoraŭ malgranda entrepreno. Ĝi komenciĝis kun 13 aviadiloj, kiuj kune havis 83 seĝojn, la

nombro de pilotoj kaj oficistoj estis 64, kaj la spezo estis 2 milionoj. La afero evoluis esperplene, kiam sortobato trafis ĝin en 1937. Balz Zimmermann mortis kaj Walter Mittelholzer mortfalegis, sed ne per aviadilo, sed grimpante en la montoj. Du jarojn poste la mondmilito haltigis ĉiun aktivecon.

Post la milito SWISSAIR tuj reaktiviĝis, sed mankis la impeto de Zimmermann kaj Mittelholzer kaj en 1950 ŝajnis, ke ĝi ĉiam restos modesta regiona flugkompanio funkciiganta kelkajn eŭropajn liniojn. Estis elektita nova direktoro en la persono de D-ro Walter Berchtold, antaŭa fervoja direktoro, kiu dum 22 jaroj poste kondukis SWISSAIR al sukceso, kaj la svisa "Federacio" aĉetis du grandajn aviadilojn de la tipo "DC6B", luigante ilin al SWISSAIR. Tiamaniere ĝi povis partopreni en la profitdona transatlantika trafiko. Ekde nun la vojo kondukis supren, kaj 1955 SWISSAIR povis repagi la krediton por la du aviadiloj al la svisa "Federacio". Aliajn subvenciojn SWISSAIR neniam ricevis. Ĝi restis privata kompanio, en kiu tamen la svisa Federacio, kantonoj kaj komunumoj havas certan influon, ĉar 22% de la akcioj estas en publika posedo.

Lastatempe SWISSAIR havas certajn malfacilojn, la samajn kiel ĉiuj flugkompanioj de la mondo, ĉefe kaŭzitajn pro la daŭra altigo de la prezoj de keroseno, sed oni ne havas kaŭzon por dubi, ke ĝi estas sufiĉe forta por transiri tiun periodon.

ĈU VI KREDAS PRI KOINCIDOJ?

- Abraham Lincoln estis elektita kiel Prezidento de Usono en 1860. John F. Kennedy elektigis en 1960.
- Ambaŭ interesiĝis pri Civilaj Rajtoj.
- Mortis infanoj de ambaŭ edzinoj dum la edzoj deĵoris en la Blanka Domo.
- Ambaŭ Prezidentojn postsekvis nova nomita Johnson.
- Ambaŭ devenis el la "suda" regiono de Usono.
- Andrew Johnson naskiĝis en 1808. Lyndon B. Johnson naskiĝis en 1908.
- Kaj Lincoln kaj Kennedy estis mortpafitaj en la kapo de malantaŭe.
- Ambaŭ estis mortigitaj en la ĉeesto de siaj edzinoj.
- Ambaŭ estis mortigitaj de sudregionuloj, kiuj favoris nepopularajn ideojn.
- John Wilkes Booth naskiĝis en 1839. Lee Harvey Oswald naskiĝis en 1939.

- Ambaŭ Prezidentoj estis avertitaj pri danĝero antaŭ siaj mortoj.
- La sekretario de Lincoln, kies nomo estis Kennedy, konsilis, ke li ne iru al la teatro.
- La sekretario de Kennedy, kies nomo estis Lincoln, konsilis, ke li ne iru al Dallas.
- Booth kuris el la teatro kaj estis kaptita en staplo. Oswald forkuris el staplo kaj estis kaptita en teatro.

NOVAĴOJ EL JAPANO

(De nia japana korespondanto
Bun'ichi Iizaki)

La jara delegitara konferenco okazis en la konferencujo de la Japana E-Instituto en Tokio. 33 delegitoj el tuta Japanio ĉeestis kaj ĉefe diskutis la malgrandigon de la membronombro kaj la financajn malfacilaĵojn. Dum la lastaj 6 monatoj JEI perdis preskaŭ 200 membrojn kaj tiu perdo grave influas la financon staton.

Laŭ tutlanda esploro ekzistas nuntempe 80 societoj kun proks. 4000 membroj. Krom tiuj organizitaj esperantistoj ekzistas ankaŭ multaj esperantistoj, kiuj ne apartenas al iu E-societo, kaj varbi ilin al la organizita movado estu la tasko por la estonteco.

La konferenco ankaŭ pritraktis prelaborojn por la centjara jubileo de Esperanto.

Okaze de la 13-a Internacia Kongreso de Lingvistoj, la Japana E-Instituto organizis "Seminaron pri Internacilingvaj Studoj". Prelegis tri elstaraj lingvistoj. D-ro Helmar Frank, direktoro de Instituto pri Kibernetiko ĉe la Universitato de Paderborn, Germanio, D-ro Probal Daŝgupto, Vicprofesoro ĉe Lingvistika Departemento de Kolegio Deccan, Bharata, Hindujo kaj D-ro Dan Maxwell, usonano, scienca kunlaboranto ĉe la Teknologia Universitato de Berlino.

En sia prelego D-ro Daŝgupto i.a. klarigis, ke en Hindio ekzistas pli ol 1000 parolaj lingvoj kaj 20 skribaj lingvoj. Por japanoj, kiuj parolas unusolan lingvon tra la tuta lando, tiu multlingveco estis malfacile komprenebla. La Seminario estis sukcesa kaj la neesperantista publiko bone komprenis kiel Esperanto funkcias kiel vivanta lingvo. Ĉiu ĉeestanto ricevis resumojn de ĉiu prelego en la japana lingvo kaj en Esperanto.

PRI "GRONLANDO"

Pli frue oni kutimis skribi "Grenlando", pura anglisma stultajo. Nun la formo "Groenlando" en PIV estas preskaŭ same stulta, sed francisma.

La nova generacio en "Gronlando" deziras nun enkonduki la nomon "Kala-ladlito", kaj "inuĉitoj" por la homoj loĝantaj tie. La vorto "eskimo" estas ofenda al inuĉitoj, ĉar ĝi signifas "manganto de kruda viando". Samstile la ĉefurbo, pli frue "Godthab", t.e. Bone-spero, nun jam tute oficiale nomiĝas Nuuk, kiu signifas "duoninsuleto".

—Poul Thorsen, Kopenhago.

• **PERTO:** Je la 9-a kaj 10-a de oktobro okazis en Jarradale 'Esperantista Semajnfino'. 15 membroj partoprenis kaj, dum plaĉa vetero, ĝuis agrablajn programerojn. Sabato S-ro Loneragan gvidis la grupon tra la arbaro kaj klarigis la arbojn de la regiono. Oni kantis, tradukis, ludis kaj rigardis lumbildojn. Dimanĉe la grupo veturis al Digo "Serpentine". Ĉiuj tiel ĝuis la "semajnfino", ke ni decidis rezervi la feriloĝejon ĉe I.H.D. (Institute of Human Development) por oktobro 1983.

En la kunveno de la 13-a de oktobro, D-ro Einĥovici montris lumbildojn kaj parolis pri multaj lokoj, kiujn li ĵus vizitis en Eŭropo kaj Ĉinio.

• **ADELAJDO:** Je 26-a de oktobro okazis kunveno en la Universitato. Mi mem prezentis subendigitan intervjuon inter mi kaj la radĉostaco 5MMM-FM pri Esperanto ĝenerale kaj Esperanto en Adelajdo precipe. Tiu intervjuo okazis je 4-a de oktobro kaj estis disaŭdigita je 11-a de oktobro.

S-ino Beryl Randles parolis pri "igi-igi" en tre bona maniero, interplektita per amuzaĵoj kaj ŝercoj. Audrey Felby rakontis pri siaj unuaj impresoj pri Danlando. La vespero finiĝis per vigla diskuto ĉu aŭ ĉu ne okazos Univ. Kongreso en Brizbano en 1988.

—Bob FELBY.

• **MELBURN:** La ĉiujara bazar-vespero "American Tea" okazis je 27-a de septembro, en la Esperanto-Domo.

Partoprenis 21 personoj el la Melburna, Oakleigh-Malvern- kaj Frankston-grupoj. Post 2 loterioj kaj vigla marĉandado, la ĉeestantoj ĝuis luksan vespermanĝeton. La profito estis \$65.15, kiu inkludis mondonacojn de F-ino A. Hearn kaj S-ro G. Tumman. La grupoj proporcie dividis inter si la profiton.

Du japanaj esperantistoj el Tokio, S-roj S. Satojosi kaj K. Oki, vizitis Melburnon je 21-a kaj 22-a de septembro. Ili estis la solaj esperantistoj en japana vojaĝgrupo. Ĉar ili estis en Melburno dum du tagoj kiam la Melburna Societo ne kunvenas, la prezidanto kaj sekretario de la societo (S-roj Kanaĉki kaj Koppel) renkontis la vizitantojn en la "Southern Cross Hotel" kaj gvidis ilin tra la urbo. La vizitantoj inspektis kun granda intereso nian Esperanto-domon.

Je 11-a de oktobro nia pola membro Jam Makowski parolis pri "Rememoroj pri Finnlando", kie li vizitis plurajn urbojn kaj insulojn, partoprenis en universitataj somerkursoj kaj mem instruis Esperanton. Pri "Novajoj el Esperantujo" prelegis S-ro H. Koppel (18/10) kaj semajnon poste S-ro S. Kanaĉki prezentis memfaritan filmon pri Figio.

• **KANBERO:** Dek du membroj akceptis la inviton de Ges-roj Harry kaj partoprenis, je 11-a de oktobro, 1982, "Belgan Vesperon". S-ro R. Harry, kiu estis aŭstralia ambasadoro en Belgio inter 1965 kaj 1968, prezentis filmon pri tiu lando. Li ankaŭ montris filmon pri la ĉi-jara Universala E-Kongreso en Antverpeno.

Bonvenaj vizitantoj ĉe la klubo, je 25-a de oktobro, estis Ges-roj Kjellander el Svedio.

• **SIDNEJO:** De julio ĝis novembro ni regule kunvenis kaj gastigis eksterlandanojn. Inter ili estis S-roj S. Satojosi kaj K. Oki el Tokio, kiuj vizitis nin dum unu vespero. S-ro Alois Wenzlowski, polo, kiu nun loĝas en Zairo, prezentis lumbildojn pri sia nova hejmo. Alia polo, Stan Kulski, dufoje prezentis lumbildojn pri Pollando. Vortludoj okazis kelkfoje —ni uzis 'Vortmozaiko'n. Paroladoj okazis pri hazardaj renkontiĝoj kun aliaj esperantistoj, pri la verkoj de Karel Capek, pri la utileco kaj malutileco de televido, pri diversaj internaciaj Esperanto-urnaloj kaj pri iloj uzataj en la ŝpinado de diversaj fadenoj. Ni ankaŭ komencis legadon de eta teatraĵeto por

la Zamenhof-vespero.

—Margaret Chaldecott.

• **BRIZBANO:** Okazas ĉiulunde la kvin klasoj en la klubĉambroj. La 4an de decembro, ĉe la hejmo de Mina kaj Rudy Spork, la societo festos memore al Zamenhof dum neformala vespero. Laŭ kalkuloj inter 40 kaj 50 anoj kaj amikoj ĉeestos. Dum la ludoj de la Brita Komunumo Ray Ross iomete propagandis per disdonado de Esp-aj flugfolioj; neniu eksterlanda samideano sin prezentis tamen. Trevor Steele ricevis dankleteron el Pollando pro manĝajdonaco; la skribinto ankaŭ menciis la fortan ĉeneron inter samideanoj kaj ŝajnas ke la penso mem estis pli grava ol la donaco! —RR

AEA SOMERLERNEJO

Ĝis nun estos 26 lernejanaj en januaro 1983, ĉe Armidale. La novaj studentoj estas: Jan Nelson, Marj Ellyard, Sam Ellyard, Ralph Harry. (ACT). Joan Green, Kitty Gassner. (NSW). Pri la Belarto-Grupoj: Ralph Harry gvidos pri tradukado; Margaret Chaldecott kaj Annie Spencer pri poezio kaj pupteatro; dum Annie Spencer konsentis ankaŭ gvidi pri muziko kaj kantado. La aliajn tri klasojn (laŭ antaŭarangoj) gvidos Trevor Steele, Alan Towsey kaj Ray Ross. La Sek/Kas Joan Green ankoraŭ atendas vian fruan aliĝon! —RR

• **MANLY:** La 26-a de oktobro Manly-anoj ĝuis societan vesperon en la hejmo de Frank Mangan, kie Arthur Cocking montris siajn interesajn lumbildojn pri vizito al Eŭropo.

Ni havis la bonŝancon bonvenigi plurajn vizitantojn al Manly. La 24-an de oktobro FRANCESKA KORSO el LIVORNO, Italio, kiun Arthur Cocking renkontis ĉe kongreso de I.L.E.I. en Italio, estis gasto en kelkaj esperantistaj hejmoj.

La 2-an de novembro, Anne WHYTEKER, delegito por Portland, Oregon, parolis pri la ELNA-Kongreso en Vancouver en 1984. La 16-an de novembro, post kvar jaroj, ni ĝuis revidi Nell kaj Russell Hamilton el Exmouth, Anglio. Ili vizitas filon kaj restas ĉi tie ĝis post la Kristnaska periodo.

Ni adiaŭis Margaret kaj Robby Robertson. kiuj akompanas anglajn parencojn al Nov-Zelando por tri semajnoj. Ili espereble ĉestos Zamenhof-Vesperon en Christchurch.

—Eunice GRAHAM

EL LA FEDERACIO

• **N.S.W.** Monataj kunvenoj okazas por konversaciaj grupoj kaj samtempe kunidas la estraro de la Federacio. Dum la Jarkunveno en septembro oni elektis novan estraron: S-inoj B. Cleminson, J. Green, E. Matasin, E. Peddie kaj S-roj H. Peddie kaj F. Mangan.

Pluraj anoj ĉestis la Univ. Kongreson en Antverpeno kaj tre ĝuis la sperton.

—Margaret CHALDECOTT.

• **KVINSLANDO:** La 23-24an de oktobro la dua konferenco, 1982, okazis en Kingaroy/Bunya Mountains — ĉirkaŭ 300 kilometrojn for de Brizbano. Inkluzive de du anoj, kiuj loĝas en Kingaroy, 31 konferencanoj tre ĝuis la tre okupitan semajnfino. Vetero, manĝaĵo, kamparo, pejzaĝo, etoso; ĉiuj estis belegaj. Malgraŭ la fakto, ke estis antaŭa reklamado pri la konferenco neniu el la enloĝantoj vizitis nin — krom raportistino, kiuj reprezentis la lokan gazeton, 'South Burnett Times'. Si promesis artikolon kune kun bildoj en la sekvonta eldono. Anoj el la Brizbana, Toowoomba, Rockhampton kaj St. Lucia Grupoj ĉe-estis. Post malfermo de la kunveno, okazis silento, memore al Hilda Banham kaj samtempe oni simpatiis al Doris Sinclair, pro rompita kruro, kaj al Agnes Curtis, pro malsano. Oni diskutis multajn aferojn, akceptis klubraportojn; Cliff Bailey raportis pri aranĝoj por la Skolta Jamboreo. La Prezidanto menciis la subtenon de kelkaj aferoj dum 1982, donacoj al Kliniko por Blinduloj en la Tria Mondo, kaj al Polaj Esp-istoj; subteno de la Jamboreo kaj la AEA Somerlernejo. Estas nun 87 anoj en la Federacio kaj 5 Grupoj aliĝas. La Prezidanto dankis al ĉiuj, kiuj subtenis la Federacion dum la jaro, kaj speciale al la anoj de la komitato. Li ankaŭ emfazis la bezonon aliĝi al AEA dum 1983. La estraro por 1983 estas jene: Prez. Ray Ross; Vic/Prez. Tom O'Grady, John Paroz; Sek. Decie Shonhan; Kas. Nan McGuckin; PRO. Lynne Farr; "La Voĉo" Ray Ross.

Ĉiuj tre ĝuis konferencan vespermanĝon, viglan distran vesperon kaj viziton al Bunya Montoj, dimanĉe. Ĝis majo 1983 en Toowoomba!

—Ray Ross.

ESPERANTO SUKCESAS EN BELGA ELEMENTA LERNEJO

Ĉi-jare unuafoje en la "Elementa Lernejo N.D. de la Paco", en Namur

(Belgio), dank' al la nova juna direktoro, S-ro Deleuze, la 98 gelnantoj de la kvina jaro povis elekti la studon de Esperanto. La instruisto estis mirigita nombri sur la benkoj 40 geknabojn (10-jaraĝajn), tre entuziasmajn.

La instruisto petas, ke samideanoj bonvolu kuragigi tiun tre raran iniciaton, sendante bildkartojn al la junaj mond-civitanoj. Jen la adreso: Ecole Primaire N.D. de la Paix, Route de Velaine, B-5101 ERPENT — NAMUR, Belgio.

• DE FRANCISKO EL ASIZO POR VI

... Humberto Leite de Araujo tr. Delio Pereira de Souza, Edicoes Alianca da Fraternidade (Pacon kaj Fratecon), Rio de Janeiro 1981. 326 paĝoj.

Denove ni devas danki al niaj brazilaj amikoj pro grava verko en la fako biografio.

Ĉi tiu libro interesos ne nur religiulojn sed ĉiun, kiu deziras lerni pri la vivo de tiu "grandulo" en la historio de la homaro ... Sankta Francisko el Asizo.

Kiel diras Geraldo de Aquino en sia antaŭparolo, "ĝi estas invito al meditado en tiu grava horo, kiun travivas la Mondo ... en kiu abundas malkonsento kaj konflikto".

Speciale interesa por tiuj, kiuj legis "Vivo de Gandhi"n de Edmond Privat (ĵus eldoniĝis en Aŭstralio angla traduko de Dorothy Threlfall) estas la ĉapitro "Mahatma Francisko el Asizo".

Sed estas multaj juveloj, ekzemple (p. 75) versio, kune kun la itala originalo, de la preĝo de Sankta Francisko, kiu inspiris tiom da Kristanoj: "Ho Sinjoro, faru el mi ilon de via paco. Kie estas malamo, zorgu ke mi alportu la Amon. Kie estas ofendo, ke mi alportu la Pardonon. Kie estas malkonsento, ke mi alportu la Unuecon ... ktp.

Generale la traduko de Delio Pereira de Souza, reviziita de Prof. Benedicto Silva, estas en zamenhofa Esperanto. La citaĵoj estas el la klasika Sankta Biblio. Kaj la ilustraĵoj estas trafaj kaj belaj.

—Ralph Harry.

FERVOJA ANTOLOGIO

Dum la 33a IFEF—Kongreso en Regensburg LKK organizis Literaturan Konkurson. Partoprenis ĝin 42 verkintoj el lo landoj kun pli ol 60 kontribuoj. La rezulto estas libreto "La verda relo",

kiun eldonis Literatura Foiro en La Craux-de-Fonds. En ĝi troviĝas la premitaj kaj laŭde menciitaj verkoj de poezio kaj prozo (originala kaj traduka), ĉiuj kun prifervojaj temoj. La libro estas 68-paĝa, bindita kaj kostas 12 svisajn frankojn respektive 15 germanajn markojn.

Ĝi haveblas aŭ ĉe la eldonejo:

L.F-Koop, CP 417, CH 2301 La Chaux-de-Fonds (Svislando), poŝteka konto 23-6636 aŭ pere de.

S-ino Elfriede Kruse, Wiener Str. 121, D 6000 Frankfurt/Main 70 (Germanio) (pagenda al Sparda-Bank Frankfurt/Main, poŝteka konto 57908 (Frankfurt/Main favore al konto 129 957).

ESPERANTO LINGVO INTERNACIA

—la solvo de niaj lingvaj problemoj. Esperanto Press, Ballieboro, Ontario, Canada, KOL 1BO.

Jen impona kolekto da studoj kaj artikoloj pri lingvaj problemoj, la Rajto je Komunikado kaj la Internacia Lingvo, plejparte en la angla lingvo, sed parte ankaŭ en Esperanto, kompilita de Ruediger kaj Vilma Eichholz, vere granda fonto de informado kaj utila konsultilo por ĉies bretaro.

Mendu ĉe Esperanto Press, Bailieboro, Ont., Canada, KOL 1BO.

LA "A.E."

SUBTEN — FONDUSO

1982/1983

Antaŭe raportita	\$565
S-ino O'Doherty (per H. Peddie)	2
	\$567

Okaze de la festotagoj ne forgesu vian Esperanto-revuon.

BONA INFORMO

La 1983-a abonvarba kampanjo de "EL POPOLA CINIO" jam komenciĝis. Ekde nov. 1982 ĝis 28-a de feb. 1983 vi povos profiti 20%-an rabaton el la abontarifoj.

Ne perdu la ŝancon kaj abonu kaj varbe abonigu parencojn kaj amikojn. Se vi unufoje sukcesos varbi 4 abonantojn vi ricevos "Libro-kuponon" kiel donacon. La kupono valoras US \$5.00

Abontarifoj. 1 jaro \$5.70, rabatita prezo \$4.56; 2 jaroj \$9.60, rabatita prezo \$7.68; 3 jaroj \$13.30, rabatita prezo \$10.64.

Abonu ĉe K. G. Linton, 4/2 Lyons St., Glenhuntly, Vic., 3164.

WHO'S WHO IN AUSTRALIAN ESPERANTO

21 — FAY KOPPEL, née Andres

A Modest Violet

You have certainly heard of Herbert Koppel, our esteemed editor, prominent in so many aspects of Esperantism, but have you ever noticed the charming little woman with him—"looking after" him, making sure that he has his notes and that his clothes are in order? That's Fay Koppel, his wife — a lady who prefers to stay in the background and shadow of the "greats" when, because of general erudition and exam-proven excellence in Esperanto she qualifies to be one of the "greats" in her own right.

Yet she is content in her chosen role — "the willing servant of a slave of Esperanto".

Fay wanted to be a schoolteacher. Her aunt was. But the Depression made it impossible to get any teaching post except that of governess to 6 children on a sheep station so remote that a trip to "nearby" Broken Hill was a near impossibility.

The Depression over, she was back in Adelaide where she did a course in typing and shorthand. She entered the State Public Service where, by dint of application and ability (and, she modestly suggests, the war-caused staff shortage) she rose to the position of Secretary to the Director of the Tuberculosis clinic in the Royal Adelaide Hospital.

In the mid 30's (of the century — not of her age) she started to learn Esperanto — of which she had heard whilst still at High School. "Conscientious" being her middle name, she studied "A Concise Course in Esperanto" by L. N. Newell at home, one lesson every day, and attended the Adelaide Club once per week. Rumour (which Fay refuses to confirm) has it that after 2 or 3 weeks her teacher Colonel David Fulton, felt that she could teach him more than he could teach her, so had her promoted to the top class of S-ro Waterman. Of course, overseas correspondence helped. Fay at first wanted to improve her French by acquiring a pen friend, but her aunt, whose overseas penfriends were legion, suggested Esperanto, so Fay found herself corresponding with the younger sister of a Belgian teacher in a boy's school in Bruges.

The aunt also told Fay about the Pyke Memorial Examination, open to

all who had studied Esperanto for less than one year. Her soul and her pocket sighed for the 5-guinea prize. She came first with S-ro Keane, so she shared the honour and the 5 guineas with him.

This, of course, was merely the first of Fay's triumphs, for finally she reached the distinction of an honours pass in the "Kleriga" the highest examination in Australia and is one of the 4 chief examiners of A.E.A.

Some time after the War, word went round the hospital that an Esperanto group was to be formed as a sort of therapy to occupy convalescent time, and that it was to be led by a well known "Esperantistino". The lady turned out to be Win Addis who, with others, had struggled to keep the gazette "La Rondo" alive during the war. She it was who — especially in two holidays they took together — introduced Fay to a range of Esperanto literature and a galaxy of Esperanto "stars".

In Perth in 1947 she met, among others, Dr. and Mrs. Einihovici, Ruth McGrath and Dr. Caldera who "fathered" our present system of Esperanto examinations. He introduced her to the British Diploma, which she gained with honours.

It was on a holiday in Melbourne with Win that she attended Melbourne Esperanto Society, the Esperanto "home" of Ges-roj Hanks the mentors of her correspondence course. At the Melbourne club she met a newly arrived member, Fay, wanted, in due course, to marry. This was a man. She preferred older men. He was 4 months her senior. She preferred colourful, expert Esperantists. He was an Austrian, lately arrived from Canada after a series of adventures. He was proficient. He was enthusiastic. He was ready to revive the all-Australian Congresses which had fallen into desuetude. One such was held in Melbourne, and Fay was one of the Adelaideites who attended. Did she make contact again with the dark Austrian? She did, and married him.

Since then, she has spent 30 years as the "woman behind the man who is behind much organisation of events". Next year in Canberra, ask someone to point her out. Go greet her. She speaks delightfully correct, yet simple Esperanto.

—Arthur Cocking.